

DFFs bibliotek

I disse dage er DFFs bibliotek ved at blive spredt for alle vinde. Jeg græder, fordi jeg og de frivillige på forbundskontoret har lagt mange timer i dette bibliotek. At opløse biblioteket er også en beslutning, som jeg synes er meget ufornuftig, den er bagudstræbende og ikke fremadrettet, og endelig synes jeg, den er direkte skadelig for udsigten for, hvad man kunne kalde de danske filatelistiske samfunds fremtid. Man har faktisk ødelagt en stor del af den filatelistiske kulturarv.

Illustrationstekst: sådan så det ud i genbrugscontaineren i Birkerød 20 marts 2026. Mange tidsskrifter og udstillingskataloger var blevet smidt ud. Det hører med til historien at man gerne må klunse efter bøger mm i containeren. Jeg kunne dog ikke overskue at redde stumperne

Forhistorien

Biblioteket har en forhistorie, som det måske er værd at huske på.

Siden 1978 har der været 2 filatelistiske biblioteker i Danmark. Bibliotek Øst, som var det samme som KPKs bibliotek og Bibliotek Vest, som i lang tid befandt sig i Østbirk under ledelse af J. P. Jørgensen. Han lagde mange kræfter i biblioteket, indsamlede, fotokopiere og bandt ind, somme tider lidt primitivt.

Jeg har kunnet følge bibliotekets opstart helt tilbage til dannelsen af Danmarks Filatelist Union 26. juli 1931, kaldet DFU, som ikke må forveksles med det senere Danmarks Frimærke Ungdom, som også forkortedes DFU.

DFU var en af de organisationer, som i 1978 dannede Danmarks Filatelist Forbund. DFU udgav i perioden 1934-1954 og 1960-1978 DFT – Dansk Filatelistisk Tidsskrift (i tidsrummet 1955-1959 udkom DFT ikke og NFT var i stedet fællesblad).

I vedtægterne for DFU fra 26. juli 1931 står der, at man skal udgive Dansk Filatelistisk Tidsskrift, men også: ”Fremskaffelse af et bibliotek”. Den første omtale af dette bibliotek, jeg har kunnet finde, er i et referat af et landsmøde i DFT 8/1937, hvor bibliotekaren T. Ethelberg aflægger rapport. Biblioteket befinder sig da i Randers og gør det også i 1959, men nu med Victor Ethelberg som bibliotekar.

Så det er en 90-årig, man har taget livet af!

Ethelberg fratræder som bibliotekar i 1968 og afløses af J. P. Jørgensen, og i samme omgang flyttes det til Østbirk.

Bibliotek Øst blev flyttet til Esbjerg i 1999, da Jørgensen ikke længere kunne påtage sig opgaven. Finn Jensen blev ny bibliotekar. Omkring ca. 2008 blev de lokaler, som biblioteket var opstillet i, opsagt fra Esbjerg kommune. Man havde lokalerne til rådighed for ungdomsklubben, men da ungdomsfilateli i Esbjerg holdt op, meddelte kommunen, at man ikke længere kunne benytte lokalerne.

I DFF regi fra 2008

Efter nogen overvejelse blev biblioteket flyttet til DFFs forbundskontor, som nu befandt sig på Jagtvej 74 i lokaler, som Post Danmark havde stillet til rådighed.

På det tidspunkt var der mange frivillige på Forbundskontoret, som bl.a. opstillede og registrerede bogsamlingen. Et større arbejde under ledelse af en professionel bogbinder, Jan Busch, begyndte med indsamling og indbinding af i første omgang de danske filatelistiske tidsskrifter: DFT, NFT, Frimærkesamleren, Skilling, Populær Filateli mm. Senere blev samlingen af udenlandske tidsskrifter som f.eks. The Posthorn, Collectors Club Philatelist, London Philatelist osv. også indbundet med guldsnit på ryggen.

Fra Hafnia94 og Hafnia01 havde DFF på forbundskontoret i forvejen en nyere bogsamling, som stammede fra de udstillede filatelistiske bøger, hvor et eksemplar af hver var tilgået DFF.

Der begyndte også at tilflyde biblioteket materiale fra andre kilder: en del af klubbibliotekerne i Odense og Vejle blev overflyttet til forbundsbiblioteket. Der var selvfølgelig hele tiden overskudslitteratur, men det blev løbende afhændet.

Et særligt område var indsamling af udstillingskataloger fra danske udstillinger. Der var ikke andetsteds nogen komplet samling. Det påbegyndte vi, og sikrede os, at der var to eksemplarer af hvert udstillingskatalog som reference.

Overskudsmateriale af danske tidsskrifter blev brugt til indskanning: DFT, NFT, Skilling og PHT blev løbende i en periode indskannet og derefter tilbudt KPK og Posthistorisk Selskab. Jan Bendix gav os tilladelse til at lægge Skilling på forbundets hjemmeside og DFT blev selvfølgelig også lagt på DFFs hjemmeside.

Det var også meningen, at udstillingskatalogerne skulle skannes samt tidsskrifterne Frimærkesamleren og Populær Filateli. På grund af andre opgaver blev det ikke fuldført, men der blev gemt et sæt, som kunne bruges til indskanning, når tiden tillod det.

Da Djurslands filatelistiske højskole måtte lukke deres bibliotek i Mørke, blev det tilbudt DFF og overført dertil. En del af dette bibliotek stammede oprindeligt fra Filateliens hus i Den gamle by i Århus og en del materiale var doneret af Fællesfonden.

Her var der især meget posthistorisk materiale fra danske postale kilder.

Privatpersoner har også løbende doneret både bøger og forskningsmateriale til biblioteket: Ole Steen Jacobsen, Ole Maintz, Svend Seitzberg, Toke Nørby, Svend Bek Pedersen, Kurt Hansen, Otto Kjærgaard og Erik Menne Larsen for at nævne nogle. I en gammel omtale i DFT har jeg set at G.A.Hagemann donerede bøger i begyndelsen af 1950'erne. Så mange har betænkt biblioteket i tidens løb.

Jeg har rejst land og rige rundt for at afhente disse samlinger af filatelistiske bøger, tidsskrifter og arkiver. Især husker jeg, at jeg hentede mange sjældne tidsskrifter hos Erik Menne Larsen i Tønder. Det var en trailer fuld, og jeg havde vist overlæs på!

Der var også et samarbejde med en række udenlandske biblioteker i Norge, Tyskland, England og USA. Der var en livlig udveksling af overskudsmateriale via en mailliste vedligeholdt af det amerikanske forbunds bibliotek i Belle Fonte, Pennsylvania. Vi fik materialet tilsendt mod at betale porto.

Biblioteket har holdt flyttedag flere gange. Fra Jagtvej til Købmagergade, fra Købmagergade til Brøndby og fra Brøndby til Birkerød.

I forbindelse med flytningen fra Købmagergade, hvor vi delte adresse med det danske postmuseum, blev biblioteket tilbudt deponering af museets samling af udenlandsk filatelistisk litteratur, som ikke kunne rummes i de nye lokaler, som postmuseet skulle flytte til.

Med Jørgen Kluge i spidsen er biblioteket blevet organiseret, vedligeholdt og registreret. Indholdet af biblioteket er gjort tilgængeligt på søgbare lister på forbundets hjemmeside.

Afslutning i mere end en forstand

Man kan undre sig over, at så få danske frimærkesamlere har brugt biblioteket. Nu er det i hvert fald sådan, at hvis man vil fordybe sig et særligt område eller se i nogle af de mange filatelistiske tidsskrifter, der findes i hele verden, skal man ud at rejse til f.eks. London, München eller Stockholm.

For på nettet at læse de vigtigste tidsskrifter i verden skal man som regel være medlem af de klubber, der udgiver tidsskrifterne, f.eks. The Royal Philatelic Society i London eller Collectors Club i New York. De er gemt bag en betalingsmur.

Og nu må man så selv anskaffe sig litteraturen. Men det kan jo være, at man kan nøjes med at købe et Scott Verdenskatalog, så er man kørende!

Vi er alle blevet fattigere!

Ib Krarup, marts 2026

Efterskrift

I DFT nr. 2/2026 omtales en læserundersøgelse, hvor 10 % af de adspurgte fortæller, at de på en eller anden måde bruger biblioteket. Det tal bruges som argumentation for at nedlægge biblioteket. Jeg synes faktisk, at det er et overraskende højt tal! Hvis man spørger tilsvarende, hvor mange, der er aktive udstillere i konkurrence, vil det undre mig, hvis man kan nå op på 10%. Er det så udstillingsaktiviteten, der står for næste gang?

Der er i de internationale filatelistiske tidsskrifter en stor diskussion om frimærkehobbyens fremtid. Et fællestræk i dem er, at man vurderer, at de almindelige frimærkesamlere forsvinder. Jonas Hällström i Nordisk Filateli mener f.eks. at de filatelistiske masseorganisationer er dødsdømte. Det, der bliver fremtiden, er specialiserede samlere, som bliver meget optagede af enkelte områder, og som kommer til at gå meget i dybden med deres interesse.

Det er for mig indlysende, at et nationalt filatelistisk bibliotek er et omdrejningspunkt for en sådan gruppe af specialister. DFFs bibliotek var langt det største i Danmark med især en stor samling filatelistiske tidsskrifter fra hele verden samlet sammen i en periode på 90 år. Meget, meget lidt af det materiale er tilgængeligt på nettet. Der var unikke ting i samlingen, som nu er tabt for altid. Det kan godt være, at vi ser ind i en fremtid, hvor det meste historiske filatelistiske materiale vil være indskannet og mere eller mindre offentlig tilgængeligt. Jeg tvivler. Men det kræver, at det bliver skannet og det kræver, at det fysisk er til stede.

Jeg husker f.eks. tidsskriftet "Frimærkesamleren", som ikke må forveksles med Frimærkesamleren med tilknytning til Frederiksberg Frimærke Forening. Dette første "Frimærkesamleren" udkom i perioden 1928-1934 og var forløberen for Dansk Filatelistisk Tidsskrift. Dette tidsskrift fandtes kun komplet i DFFs bibliotek, og jeg tvivler på, at det kan erstattes. Der var også mange klubtidsskrifter i lange serier og som sagt en unik samling af danske udstillingskataloger fra 1930erne og frem.

Suk hjerte men brist ikke!